

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय
संहिता, पद, जटा, घन पाठः

6.5 षष्ठकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - सोममन्त्रब्राह्मणम्

Contents

TS 6.5.1.1	5
TS 6.5.1.2	5
TS 6.5.1.3	6
TS 6.5.1.4	7
TS 6.5.1.5	8
TS 6.5.2.1	9
TS 6.5.2.2	9
TS 6.5.2.3	10
TS 6.5.3.1	11
TS 6.5.3.2	12
TS 6.5.3.3	13
TS 6.5.3.4	14
TS 6.5.4.1	15

TS 6.5.4.2	16
TS 6.5.5.1	16
TS 6.5.5.2	17
TS 6.5.5.3	18
TS 6.5.6.1	20
TS 6.5.6.2	21
TS 6.5.6.3	21
TS 6.5.6.4	22
TS 6.5.6.5	23
TS 6.5.7.1	24
TS 6.5.7.2	25
TS 6.5.7.3	26
TS 6.5.8.1	27
TS 6.5.8.2	28

	3
TS 6.5.8.3	29
TS 6.5.8.4	30
TS 6.5.8.5	31
TS 6.5.8.6	32
TS 6.5.9.1	33
TS 6.5.9.2	34
TS 6.5.9.3	35
TS 6.5.9.4	36
TS 6.5.10.1	37
TS 6.5.10.2	38
TS 6.5.10.3	38
TS 6.5.11.1	39
TS 6.5.11.2	40
TS 6.5.11.3	41

TS 6.5.11.4

TS 6.5.1.1**TS 6.5.1.1****Samhita Paata**

इन्द्रो॑ वृ॒त्राय॑ वज्रमुद॑यच्छ॒थ स वृ॒त्रो वज्रा॑दु॒द्यता॑द॒बिभे॑थ सोऽब्र॑वीन्मा मे प्र ह॒रस्ति॑ वा इ॒दं मयि॑
 वी॒र्यं॑ तत् ते प्र दा॑स्यामीति॒ तस्मा॑ उ॒क्थ्यं॑ प्राय॑च्छत् तस्मै॑ द्वितीयमुद॑यच्छ॒थ सोऽब्र॑वीन्मा म प्र
 ह॒रस्ति॑ वा इ॒दं मयि॑ वी॒र्यं॑ तत् ते प्र दा॑स्यामीति- []

Pada Paata

इन्द्रः॑ । वृ॒त्राय॑ । वज्र॑म् । उ॒दिति॑ । अ॒यच्छ॑त् । सः । वृ॒त्रः । वज्रा॑त् । उ॒द्यता॑दित्यु॒त-य॑तात्
 । अ॒बिभे॑त् । सः । अ॒ब्रवी॑त् । मा । मे । प्रेति॑ । हाः । अ॒स्ति॑ । वै । इ॒दम् । मयि॑
 । वी॒र्यम्॑ । तत् । ते । प्रेति॑ । दा॒स्यामि॑ । इति॑ । तस्मै॑ । उ॒क्थ्यम्॑ । प्रेति॑ । अ॒यच्छ॑त्
 । तस्मै॑ । द्वितीय॑म् । उ॒दिति॑ । अ॒यच्छ॑त् । सः । अ॒ब्रवी॑त् । मा । मे । प्रेति॑ । हाः ।
 अ॒स्ति॑ । वै । इ॒दम् । मयि॑ । वी॒र्यम्॑ । तत् । ते । प्रेति॑ । दा॒स्यामि॑ । इति॑ ।

TS 6.5.1.2**TS 6.5.1.2****Samhita Paata**

तस्मा॑ उ॒क्थ्य॑मे॒व प्राय॑च्छत् तस्मै॑ तृतीयमुदयच्छत् तं विष्णुरन्वतिष्ठत ज॒हीति॑ सोऽब्रवीन्मा मे प्र
हार॑स्ति वा इ॒दं मयि॑ वी॒र्यं॑ तत् ते प्र दा॑स्यामीति॑ तस्मा॑ उ॒क्थ्य॑मे॒व प्राय॑च्छत् तं निर्मा॑यं भूतम॑हन्.
य॒ज्ञो हि॑ तस्य॑ मा॒याऽऽसी॑द्-यदु॒क्थ्यो॑ गृह्यते॑ इन्द्रि॒यमे॒व- []

Pada Paata

तस्मै॑ । उ॒क्थ्य॑म् । ए॒व । प्रेति॑ । अ॒य॒च्छत् । तस्मै॑ । तृतीय॑म् । उ॒दि॒ति । अ॒य॒च्छत् ।
तम् । विष्णुः॑ । अ॒न्वि॒ति । अ॒ति॒ष्ठत् । ज॒हि । इति॑ । सः । अ॒ब्रवी॑त् । मा । मे । प्रेति॑
। हाः॑ । अ॒स्ति । वै । इ॒दम् । मयि॑ । वी॒र्य॑म् । तत् । ते । प्रेति॑ । दा॒स्यामि॑ । इति॑ ।
तस्मै॑ । उ॒क्थ्य॑म् । ए॒व । प्रेति॑ । अ॒य॒च्छत् । तम् । निर्मा॑यमिति॑ निः-मा॒यम् । भू॒तम् ।
अ॒ह॒न् । य॒ज्ञः । हि । तस्य॑ । मा॒या । आसी॑त् । यत् । उ॒क्थ्यः॑ । गृह्य॑ते । इन्द्रि॒यम् । ए॒व ।

TS 6.5.1.3

TS 6.5.1.3

Samhita Paata

तद् वी॒र्यं॑ यज॑मानो भ्रातृ॑व्यस्य वृ॒द्ध इन्द्रा॑य त्वा बृ॒हद्-व॑न्ते वय॑स्वत् इत्या॒हेन्द्रा॑य हि स तं प्राय॑च्छत्
तस्मै॑ त्वा विष्ण॑वे त्वेत्या॒ह यदे॒व विष्णु॑रन्वतिष्ठत ज॒हीति॑ तस्मा॑द्-विष्णु॑मन्वाभ॑जति॑ त्रि॒र्निर्गृ॑हाति॑
त्रि॒र॒हि स तं॑ तस्मै॑ प्राय॑च्छदेष॑ ते योनिः॑ पुन॑र॒हवि॑रसीत्या॒ह पुनः॑ पुन॑- []

Pada Paata

तत् । वी॒र्यम् । यज॑मानः । भ्रातृ॑व्यस्य । वृ॒द्धे । इन्द्रा॑य । त्वा । बृ॒हद्व॑त् इति॑ बृ॒हत् -
 वृ॒ते । वय॑स्वते । इति॑ । आ॒ह । इन्द्रा॑य । हि । सः । तम् । प्रेति॑ । अय॑च्छत् ।
 तस्मै॑ । त्वा । विष्ण॑वे । त्वा । इति॑ । आ॒ह । यत् । ए॒व । विष्णुः॑ । अ॒न्वति॑ष्ठतेत्य॑नु
 - अति॑ष्ठत् । ज॒हि । इति॑ । तस्मा॑त् । विष्णु॑म् । अ॒न्वाभ॑जतीत्य॑नु - आ॒भज॑ति । त्रिः
 । निरि॑ति । गृ॒ह्णाति॑ । त्रिः । हि । सः । तम् । तस्मै॑ । प्रेति॑ । अय॑च्छत् । ए॒षः ।
 ते । योनिः॑ । पुन॑र॒हवि॑रिति॑ पुनः॑ - ह॒विः । अ॒सि । इति॑ । आ॒ह । पुनः॑पुन॑रिति॑ पुनः॑ - पुनः॑ ।

TS 6.5.1.4

TS 6.5.1.4

Samhita Paata

-ह्य॑स्मा-न्निर्गृ॑ह्णाति॑ चक्षु॑र्वा ए॒तद्-य॒ज्ञस्य॑ यदु॒क्थ्य॑-स्तस्मा॑दु॒क्थ्यः॑ हु॒तः सोमा॑ अ॒न्वाय॑न्ति॑ तस्मा॑दा॒त्मा
 चक्षु॑रन्वेति॑ तस्मा॑देकं॑ य॒न्त ब॒हवोऽनु॑ यन्ति॑ तस्मा॑देको॑ ब॒हूनां॑ भ॒द्रो भ॑वति॑ तस्मा॑देको॑ ब॒ह्वीर्जा॑या
 वि॒न्दते॑ यदि॑ का॒मये॑ता-द्ध॒र्यु-रा॒त्मानं॑ य॒ज्ञ य॒ज्ञसेना॑-प॒येय॑-मित्य॑न्तराऽऽह॑व॒नीयं॑ च ह॒विर्द्धानं॑ च॒ तिष्ठ॑न्नव॑
 नये- []

Pada Paata

हि । अ॒स्मात् । नि॒र्गृह्णा॑तीति॑ निः - गृ॒ह्णाति॑ । चक्षुः॑ । वै । ए॒तत् । य॒ज्ञस्य॑ । यत् । उ॒क्थ्यः॑
 । तस्मा॑त् । उ॒क्थ्यम् । हु॒तम् । सोमाः॑ । अ॒न्वाय॑न्तीत्य॑नु - आ॒यन्ति॑ । तस्मा॑त् । आ॒त्मा

। चक्षुः । अन्विति । एति । तस्मात् । एकम् । यन्तम् । ब्रह्मः । अन्विति । यन्ति ।
 तस्मात् । एकः । ब्रह्मनाम् । भद्रः । भवति । तस्मात् । एकः । ब्रह्मीः । जायाः । विन्दते
 । यदि । कामयेत । अद्भ्युः । आत्मानम् । यज्ञयशसेनेति यज्ञ - यशसेन । अर्पयेयम् ।
 इति । अन्तरा । आहवनीयमित्या - हवनीयम् । च । हविर्धानमिति हविः - धानम् । च ।
 तिष्ठन् । अवेति । नयेत् ।

TS 6.5.1.5

TS 6.5.1.5

Samhita Paata

दात्मानमेव यज्ञयशसेनार्पयति यदि कामयेत यजमानं यज्ञ यशसेनार्पयेय-मित्यन्तरा सदोहविर्धाने
 तिष्ठन्नव नयेद्-यजमानमेव यज्ञयशसेनार्पयति यदि कामयेत सदस्यान् यज्ञ यशसेनार्पयेयमिति
 सदं आलभ्याव नयेत् सदस्यानेव यज्ञयशसेनार्पयति ॥

Pada Paata

आत्मानम् । एव । यज्ञयशसेनेति यज्ञ-यशसेन । अर्पयति । यदि । कामयेत । यजमानम्
 । यज्ञयशसेनेति यज्ञ - यशसेन । अर्पयेयम् । इति । अन्तरा । सदोहविर्धाने इति सदः -
 हविर्धाने । तिष्ठन् । अवेति । नयेत् । यजमानम् । एव । यज्ञयशसेनेति यज्ञ - यशसेन ।
 अर्पयति । यदि । कामयेत । सदस्यान् । यज्ञयशसेनेति यज्ञ - यशसेन । अर्पयेयम् । इति
 । सदः । आलभ्येत्या - लभ्यं । अवेति । नयेत् । सदस्यान् । एव । यज्ञयशसेनेति यज्ञ -

य॒ज्ञ॒सेन॑ । अ॒र्प॒यति॑ ॥

TS 6.5.2.1

TS 6.5.2.1

Samhita Paata

आयु॒र्वा ए॒तद्-य॒ज्ञस्य॑ यद् ध्रु॒व उ॒त्त॒मो ग्र॒हाणां॑ गृ॒ह्यते॑ तस्मा॒दायुः॑ प्रा॒णाना॑मु॒त्त॒मं मू॒र्ध्ना॑नं दि॒वो
अ॒र॒तिं पृ॒थि॒व्या इत्या॑ह मू॒र्ध्ना॑नमे॒वैन॑ः स॒मा॒ना॒नां क॒रोति॑ वै॒श्वान॒रमृ॒ताय॑ जा॒तम॒ग्नि॒मित्या॑ह वै॒श्वान॒रः
हि दे॒वत॑याऽऽयु॑रु॒भय॑तो वै॒श्वान॒रो गृ॒ह्यते॑ तस्मा॑दु॒भय॑तः प्रा॒णा अ॒धस्ता॑-चो॒परि॑ष्टा-च्चा॒र्द्धि॒नोऽन्ये॑ ग्र॒हा
गृ॒ह्यन्ते॑ऽर्द्धी ध्रु॒वस्त॑स्मा- []

Pada Paata

आयुः । वै । ए॒तत् । य॒ज्ञस्य॑ । यत् । ध्रु॒वः । उ॒त्त॒म इत्यु॑त् - त॒मः । ग्र॒हाणा॑म् । गृ॒ह्यते॑
। तस्मा॑त् । आयुः । प्रा॒णाना॑मि॒ति प्र - अ॒ना॒ना॑म् । उ॒त्त॒ममि॒त्यु॑त्-त॒मम् । मू॒र्ध्ना॑नम् । दि॒वः
। अ॒र॒तिम् । पृ॒थि॒व्याः । इति॑ । आ॒ह । मू॒र्ध्ना॑नम् । ए॒व । ए॒नम् । स॒मा॒ना॒ना॑म् । क॒रोति॑
। वै॒श्वान॒रम् । ऋ॒ताय॑ । जा॒तम् । अ॒ग्निम् । इति॑ । आ॒ह । वै॒श्वान॒रम् । हि । दे॒वत॑या ।
आयुः । उ॒भय॑तो॒वैश्वान॑र इत्यु॒भय॑तः - वै॒श्वान॒रः । गृ॒ह्यते॑ । तस्मा॑त् । उ॒भय॑तः । प्रा॒णा इति॑
प्र - अ॒नाः । अ॒धस्ता॑त् । च॒ । उ॒परि॑ष्टात् । च॒ । अ॒र्द्धि॒नः । अ॒न्ये । ग्र॒हाः । गृ॒ह्यन्ते॑ ।
अ॒र्द्धी । ध्रु॒वः । तस्मा॑त् ।

TS 6.5.2.2

TS 6.5.2.2

Samhita Paata

-दुद्धर्यवाँड् प्राणोऽन्येषां प्राणानामुपोऽन्ये ग्रहाः साद्यन्तेऽनुपोसे ध्रुवस्तस्मादुस्थान्याः प्रजाः प्रतितिष्ठन्ति
माःसेनान्या असुरा वा उत्तरतः पृथिवीं पर्याचिकीरन् तां देवा ध्रुवेणादृहन् तद् ध्रुवस्य ध्रुवत्वं
यद् ध्रुव उत्तरतः साद्यते धृत्या आयुर्वा एतद्-यज्ञस्य यद् ध्रुव आत्मा होता यद्वोतृचमसे ध्रुव-
मवनयत्यात्मन्नेव यज्ञस्या- []

Pada Paata

अर्द्धि । अवाङ् । प्राण इति प्र - अनः । अन्येषाम् । प्राणानामिति प्र - अनानाम् । उपोऽ
इत्युप - उप्ते । अन्ये । ग्रहाः । साद्यन्ते । अनुपोऽ इत्यनुप - उप्ते । ध्रुवः । तस्मात् ।
अस्थान्याः । प्रजा इति प्र - जाः । प्रतितिष्ठन्तीति प्रति - तिष्ठन्ति । माःसेन । अन्याः
। असुराः । वै । उत्तरत इत्युत् - ततः । पृथिवीम् । पर्याचिकीरन्निति परि - आचिकीरन्
। ताम् । देवाः । ध्रुवेण । अदृहन् । तत् । ध्रुवस्य । ध्रुवत्वमिति ध्रुव - त्वम् । यत् ।
ध्रुवः । उत्तरत इत्युत् - ततः । साद्यते । धृत्यै । आयुः । वै । एतत् । यज्ञस्य । यत् ।
ध्रुवः । आत्मा । होता । यत् । होतृचमसे इति होतृ - चमसे । ध्रुवम् । अवनयतीत्यव -
नयति । आत्मन् । एव । यज्ञस्य ।

TS 6.5.2.3

TS 6.5.2.3

Samhita Paata

-यु॒र्दधा॑ति पु॒रस्ता॑दु॒क्थस्या॑व॒नीय॑ इत्या॑हुः पु॒रस्ता॑द्व्यायु॑षो भु॒ङ्क्ते म॑द्व्यतो॑ऽव॒नीय॑ इत्या॑हुर्मद्व्यमे॒न॒
ह्यायु॑षो भु॒ङ्क्ते उ॑त्तरा॒र्द्धेऽव॒नीय॑ इत्या॑हुरुत्त॒मेन॑ ह्यायु॑षो भु॒ङ्क्ते वै॑श्वदे॒व्यामृ॑चि श॒स्यमा॑नायाम॒व॑ नयति
वैश्वदे॒व्यो वै प्र॒जाः प्र॒जास्वे॒वाऽऽ*यु॒र्दधा॑ति ॥

Pada Paata

आयुः । दुधा॒ति । पु॒रस्ता॑त् । उ॒क्थस्य॑ । अ॒वनीय॑ इत्य॑व - नीयः । इति॑ । आ॒हुः । पु॒रस्ता॑त्
। हि । आयु॑षः । भु॒ङ्क्ते । म॒द्व्यतः॑ । अ॒वनीय॑ इत्य॑व - नीयः । इति॑ । आ॒हुः । म॒द्व्यमे॒न॑
। हि । आयु॑षः । भु॒ङ्क्ते । उ॒त्तरा॒र्द्ध इत्यु॑त्तर - अ॒र्द्धे । अ॒वनीय॑ इत्य॑व - नीयः । इति॑ ।
आ॒हुः । उ॒त्तमे॒नेत्यु॑त् - त॒मेन॑ । हि । आयु॑षः । भु॒ङ्क्ते । वै॑श्वदे॒व्यामि॑ति वैश्व - दे॒व्याम् । ऋ॒चि
। श॒स्यमा॑नायाम् । अवे॑ति । न॒यति॑ । वै॑श्वदे॒व्य इति॑ वैश्व - दे॒व्यः । वै । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः
। प्र॒जास्वि॑ति प्र - जासु॑ । ए॒व । आयुः । दुधा॒ति ॥

TS 6.5.3.1

TS 6.5.3.1

Samhita Paata

यज्ञेन वै देवाः सुवर्गं लोकमायन् तेऽमन्यन्त मनुष्या नोऽन्वाभविष्यन्तीति ते सँवथ्सुरेण योपयित्वा
 सुवर्गं लोकमायन् तमृषय ऋतुग्रहैरेवानु प्राजानन्. यदंतुग्रहा गृह्यन्ते सुवर्गस्य लोकस्य प्रज्ञात्यै
 द्वादश गृह्यन्ते द्वादश मासाः सँवथ्सुरः सँवथ्सुरस्य प्रज्ञात्यै सह प्रथमौ गृह्येते सहोत्तमौ तस्माद्
 द्वौद्वौवृत्तौ उभयतोमुख-मृतुपात्रं भवति को- []

Pada Paata

यज्ञेन । वै । देवाः । सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम् । आयन् । ते । अमन्यन्त ।
 मनुष्याः । नः । अन्वाभविष्यन्तीत्यनु-आभविष्यन्ति । इति । ते । सँवथ्सुरेणेति सं - वथ्सुरेण
 । योपयित्वा । सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम् । आयन् । तम् । ऋषयः । ऋतुग्रहैरित्यंतु
 - ग्रहैः । एव । अन्तु । प्रेति । अजानन् । यत् । ऋतुग्रहा इत्यंतु - ग्रहाः । गृह्यन्ते ।
 सुवर्गसेति सुवः - गस्य । लोकस्य । प्रज्ञात्या इति प्र - ज्ञात्यै । द्वादश । गृह्यन्ते । द्वादश ।
 मासाः । सँवथ्सुर इति सं - वथ्सुरः । सँवथ्सुरस्येति सं - वथ्सुरस्य । प्रज्ञात्या इति प्र - ज्ञात्यै
 । सह । प्रथमौ । गृह्येते इति । सह । उत्तमावितुत् - तमौ । तस्मात् । द्वौद्वौविति द्वौ -
 द्वौ । ऋतू इति । उभयतोमुखमित्युभयतः - मुखम् । ऋतुपात्रमित्यंतु - पात्रम् । भवति । कः ।

TS 6.5.3.2

TS 6.5.3.2

Samhita Paata

हि तद्-वेद् यत् ऋतूनां मुखंमृतुना प्रेष्येति षट् कृत्वं आह षड्वा ऋतवं ऋतूनेव प्रीणात्यृतुभिरिति चतुश्चतुष्पद एव पशून् प्रीणाति द्विः पुनर्ऋतूनांऽऽह द्विपद एव प्रीणात्यृतुना प्रेष्येति षट् कृत्वं आहर्तुभिरिति चतुस्तस्माच्चतुष्पादः पशवं ऋतूनुप जीवन्ति द्विः- []

Pada Paata

हि । तत् । वेद । यतः । ऋतूनाम् । मुखम् । ऋतूनां । प्रेति । इष्य । इति । षट् । कृत्वं । आह । षट् । वै । ऋतवं । ऋतून् । एव । प्रीणाति । ऋतुभिरित्यृतु - मिः । इति । चतुः । चतुष्पद इति चतुः - पदः । एव । पशून् । प्रीणाति । द्विः । पुनः । ऋतूनां । आह । द्विपद इति द्वि - पदः । एव । प्रीणाति । ऋतूनां । प्रेति । इष्य । इति । षट् । कृत्वं । आह । ऋतुभिरित्यृतु - मिः । इति । चतुः । तस्मात् । चतुष्पाद इति चतुः - पादः । पशवं । ऋतून् । उपेति । जीवन्ति । द्विः ।

TS 6.5.3.3

TS 6.5.3.3

Samhita Paata

पुनर्ऋतूनांऽऽह तस्माद्द्विपादश्चतुष्पदः पशूनुप जीवन्त्यृतुना प्रेष्येति षट् कृत्वं आहर्तुभिरिति चतुर्द्विः पुनर्ऋतूनांऽऽह ऽऽक्रमणमेव तथ सेतुं यजमानः कुरुते सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्यै नान्योऽन्यमनु प्रपद्येत यदन्योऽन्यमनु प्रपद्येतर्तुर्ऋतुमनु प्रपद्येतर्तवो मोहुकाः स्युः- []

Pada Paata

पुनः । ऋतुना । आह । तस्मात् । द्विपाद इति द्वि - पादः । चतुष्पद इति चतुः - पदः । पशून् । उपेति । जीवन्ति । ऋतुना । प्रेति । इष्य । इति । षट् । कृत्वः । आह । ऋतुभिरित्युतु - भिः । इति । चतुः । द्विः । पुनः । ऋतुना । आह । आक्रमणमित्या - क्रमणम् । एव । तत् । सेतुम् । यजमानः । कुरुते । सुवर्गसेति सुवः - गस्य । लोकस्य । समष्ट्या इति सं - अष्ट्यै । न । अन्यः । अन्यम् । अनु । प्रेति । पद्येत् । यत् । अन्यः । अन्यम् । अनुप्रपद्येतेत्यनु - प्रपद्येत । ऋतुः । ऋतुम् । अनु । प्रेति । पद्येत् । ऋतवः । मोहुकाः । स्युः ।

TS 6.5.3.4**TS 6.5.3.4****Samhita Paata**

प्रसिद्धमेवा-द्धर्युर्दक्षिणेन प्रपद्यते प्रसिद्धं प्रतिप्रस्थातोत्तरेण तस्मादादित्यः षण्मासो दक्षिणेनैति षडुत्तरेणो-
पयामगृहीतोऽसि सꣳ सप्तोऽस्यꣳहस्पत्याय त्वेत्याहास्ति त्रयोदशो मास इत्याहुस्तमेव तत् प्रीणाति
॥

Pada Paata

प्रसिद्धमिति प्र - सिद्धम् । एव । अद्धर्युः । दक्षिणेन । प्रेति । पद्यते । प्रसिद्धमिति प्र - सिद्धम् । प्रतिप्रस्थातेति प्रति-प्रस्थाता । उत्तरेणेत्युत्तरेण । तस्मात् । आदित्यः । षट् । मासः

। दक्षिणेन । ए॒ति । षट् । उत्तरे॑णेत्यु॒त-त॒रेण॑ । उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त॒ इत्यु॑प॒या॒म॒गृ॒ही॒तः । अ॒सि ।
 स॒ः॒स॒र्प॒ इति॑ सं - सर्पः । अ॒सि । अ॒ह॒स्प॒त्यायेत्य॑हः - प॒त्याय॑ । त्वा । इति॑ । आ॒ह ।
 अ॒स्ति । त्रयो॑द॒श इति॑ त्रयः - द॒शः । मा॒सः । इति॑ । आ॒हुः । तम् । ए॒व । तत् । प्री॒णा॒ति ॥

TS 6.5.4.1

TS 6.5.4.1

Samhita Paata

सु॒व॒र्गाय॑ वा ए॒ते लो॒काय॑ गृ॒ह्यन्ते॑ यद॑तु॒ग्रहा॑ ज्योति॑रिन्द्रा॒ग्नी यदैन्द्रा॑ग्रमृ॒तुपा॒त्रेण॑ गृ॒ह्णाति॑ ज्योति॑रे॒वास्मा॑
 उ॒परि॑ष्ठाद्-दधाति सु॒व॒र्गस्य॑ लो॒कस्यानु॑ख्या॒त्या ओजो॑भृ॒तौ वा ए॒तौ दे॒वानां॑ यदिन्द्रा॒ग्नी यदैन्द्रा॑ग्रो
 गृ॒ह्यत॑ ओज॑ ए॒वाव॑ रु॒न्धे वैश्व॑दे॒वः शु॒क्रपा॒त्रेण॑ गृ॒ह्णाति॑ वैश्व॑दे॒व्यो वै प्र॒जा अ॒सावा॑दित्यः शु॒क्रो
 यद्-वैश्व॑दे॒वः शु॒क्रपा॒त्रेण॑ गृ॒ह्णाति॑ तस्मा॑दु॒सावा॑दित्यः- []

Pada Paata

सु॒व॒र्गायेति॑ सु॒वः - गा॒य॑ । वै । ए॒ते । लो॒काय॑ । गृ॒ह्यन्ते॑ । यत् । ऋ॒तु॒ग्रहा॑ इत्यृ॒तु - ग्र॒हाः
 । ज्योतिः॑ । इन्द्रा॒ग्नी इतीन्द्र॑ - अ॒ग्नी । यत् । ऐन्द्रा॑ग्रमित्यैन्द्र॑ - अ॒ग्रम् । ऋ॒तुपा॒त्रेणेत्यृ॒तु -
 पा॒त्रेण॑ । गृ॒ह्णाति॑ । ज्योतिः॑ । ए॒व । अ॒स्मै । उ॒परि॑ष्ठात् । द॒धाति॑ । सु॒व॒र्गसेति॑ सु॒वः-ग॒स्य॑ ।
 लो॒कस्य॑ । अनु॑ख्या॒त्या इत्यनु॑ - ख्या॒त्यै । ओजो॑भृ॒तावित्यो॑जः - भृ॒तौ । वै । ए॒तौ । दे॒वानां॑
 । यत् । इन्द्रा॒ग्नी इतीन्द्र॑ - अ॒ग्नी । यत् । ऐन्द्रा॑ग्र इत्यैन्द्र॑-अ॒ग्रः । गृ॒ह्यते॑ । ओजः॑ । ए॒व
 । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । वैश्व॑दे॒वमिति॑ वैश्व॑ - दे॒वम् । शु॒क्रपा॒त्रेणेति॑ शु॒क्र - पा॒त्रेण॑ । गृ॒ह्णाति॑ ।

वै॒श्व॒दे॒व्यं इति॑ वै॒श्व - दे॒व्यः । वै । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । अ॒सौ । आ॒दि॒त्यः । शु॒क्रः । यत् ।
 । वै॒श्व॒दे॒वमि॑ति॒ वै॒श्व - दे॒वम् । शु॒क्रपा॒त्रेणे॑ति॒ शु॒क्र - पा॒त्रेण॑ । गृ॒ह्णाति॑ । तस्मा॑त् । अ॒सौ ।
 आ॒दि॒त्यः ।

TS 6.5.4.2

TS 6.5.4.2

Samhita Paata

सर्वाः॑ प्र॒जाः प्र॒त्यङ्मु॑देति॒ तस्मा॑त् सर्व॑ ए॒व म॑न्यते मां प्र॒त्युद॑गा॒दिति॑ वै॒श्वदे॒वः शु॒क्रपा॒त्रेण॑ गृ॒ह्णाति॑
 वै॒श्वदे॒व्यो वै प्र॒जास्तेजः॑ शु॒क्रो यद् वै॒श्वदे॒वः शु॒क्रपा॒त्रेण॑ गृ॒ह्णाति॑ प्र॒जास्वे॒व तेजो॑ दधाति ॥

Pada Paata

सर्वाः॑ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्र॒त्यङ् । उ॒दिति॑ । ए॒ति । तस्मा॑त् । सर्वः॑ । ए॒व । म॑न्यते
 । मा॒म् । प्र॒ति । उ॒दिति॑ । अ॒गात् । इति॑ । वै॒श्वदे॒वमि॑ति॒ वै॒श्व - दे॒वम् । शु॒क्रपा॒त्रेणे॑ति॒
 शु॒क्र-पा॒त्रेण॑ । गृ॒ह्णाति॑ । वै॒श्वदे॒व्यं इति॑ वै॒श्व - दे॒व्यः । वै । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । तेजः॑ ।
 शु॒क्रः । यत् । वै॒श्वदे॒वमि॑ति॒ वै॒श्व - दे॒वम् । शु॒क्रपा॒त्रेणे॑ति॒ शु॒क्र - पा॒त्रेण॑ । गृ॒ह्णाति॑ । प्र॒जास्वि॑ति॒
 प्र - जा॑सु । ए॒व । तेजः॑ । दु॒धाति॑ ॥

TS 6.5.5.1**TS 6.5.5.1****Samhita Paata**

इन्द्रो मरुद्भिः साँर्विद्येन माद्ध्यन्दिने सवने वृत्रमहन्. यन्माद्ध्यन्दिने सवने मरुत्वतीयां गृह्यन्ते
 वार्त्रघ्ना एव ते यजमानस्य गृह्यन्ते तस्य वृत्रं जुघुषं ऋतवोऽमुह्यन्त्स ऋतुपात्रेण मरुत्वतीयानगृह्णात्
 ततो वै स ऋतून् प्राजानाद्-यदुपात्रेण मरुत्वतीयां गृह्यन्तं ऋतूनां प्रज्ञात्यै वज्रं वा एतं यजमानो
 भ्रातृव्याय प्र हरति यन्मरुत्वतीया उदेव प्रथमेन- []

Pada Paata

इन्द्रः । मरुद्भिरिति मरुत् - भिः । साँर्विद्येनेति सां - विद्येन । माद्ध्यन्दिने । सवने । वृत्रम्
 । अहन् । यत् । माद्ध्यन्दिने । सवने । मरुत्वतीयाः । गृह्यन्ते । वार्त्रघ्ना इति वार्त्र - घ्नाः
 । एव । ते । यजमानस्य । गृह्यन्ते । तस्य । वृत्रम् । जुघुषः । ऋतवः । अमुह्यन् । सः
 । ऋतुपात्रेणेत्युपात्रेण । मरुत्वतीयान् । अगृह्णात् । ततः । वै । सः । ऋतून् । प्रेतिं
 । अजानात् । यत् । ऋतुपात्रेणेत्युपात्रेण । मरुत्वतीयाः । गृह्यन्ते । ऋतूनाम् । प्रज्ञात्या
 इति प्र-ज्ञात्यै । वज्रम् । वै । एतम् । यजमानः । भ्रातृव्याय । प्रेतिं । हरति । यत् ।
 मरुत्वतीयाः । उदिति । एव । प्रथमेन ।

TS 6.5.5.2

TS 6.5.5.2

Samhita Paata

यच्छति प्र ह॑रति द्वि॒तीयेन॑ स्तृणु॑ते तृतीये॑नाऽऽयु॑धं॒वा ए॒तद्-यज॑मानः सः॑ स्कु॑रुते यन्म॑रुत्व॒तीया॑
धनु॑रेव प्र॒थमो॑ ज्या द्वि॒तीय इषु॑स्तृती॒यः प्रत्ये॑व प्र॒थमेन॑ ध॒त्ते विसृ॑जति द्वि॒तीयेन॑ वि॒द्ध्यति॑ तृतीये॑नेन्द्रो
वृ॒त्रः ह॒त्वा परा॑ परा॒वत॑-मगच्छ॒-दपा॑राधमि॒ति मन्य॑मानः स ह॑रितोऽभ॒वत् स ए॒तान् म॑रुत्व॒तीया॑-
ना॒त्मस्पर्॑णा-नप॒श्यत् तान॑गृ॒हीत॑- []

Pada Paata

य॒च्छति॑ । प्रेति॑ । ह॒रति॑ । द्वि॒तीयेन॑ । स्तृणु॑ते । तृतीये॑न । आयु॑धम् । वै । ए॒तत् । यज॑मानः
। समि॑ति । कु॒रुते॑ । यत् । म॒रुत्व॒तीयाः॑ । धनुः॑ । ए॒व । प्र॒थमः॑ । ज्या । द्वि॒तीयः॑ । इषुः॑
। तृती॑यः । प्रती॑ति । ए॒व । प्र॒थमेन॑ । ध॒त्ते । वी॑ति । सृ॒जति॑ । द्वि॒तीयेन॑ । वि॒द्ध्यति॑ ।
तृतीये॑न । इन्द्रः॑ । वृ॒त्रम् । ह॒त्वा । परा॑म् । परा॒वत॑मि॒ति परा॑ - वत॑म् । अ॒गच्छ॑त् । अपे॑ति
। अ॒राध॑म् । इति॑ । मन्य॑मानः । सः । ह॑रितः । अ॒भव॑त् । सः । ए॒तान् । म॒रुत्व॒तीयान्
। आ॒त्मस्पर्॑णानि॒त्यात्म॑ - स्पर्॑णान् । अ॒पश्य॑त् । तान् । अ॒गृही॑त् ।

TS 6.5.5.3

TS 6.5.5.3

Samhita Paata

प्राणमेव प्रथमेनो-स्पृणुतापानं द्वितीयेनाऽऽत्मानं तृतीयेनाऽऽत्मस्परंणा वा एते यजमानस्य गृह्यन्ते
यन्मरुत्वतीयाः प्राणमेव प्रथमेन स्पृणुतेऽपानं द्वितीयेनाऽऽत्मानं तृतीयेनेन्द्रो वृत्रमहन् तं देवा
अब्रुवन् महान् वा अयमभूद्यो वृत्रमवधीदिति तन्महेन्द्रस्य महेन्द्रत्वः स एतं माहेन्द्र-मुद्गार-मुदहरत
वृत्रं हत्वाऽन्यासु देवतास्व () धि यन्माहेन्द्रो गृह्यते उद्गारमेव तं यजमान उद्धरतेऽन्यासु प्रजास्वधि
शुक्रपात्रेण गृह्णाति यजमानदेवत्यो वै माहेन्द्रस्तेजः शुक्रो यन्माहेन्द्रः शुक्रपात्रेण गृह्णाति यजमान
एव तेजो दधाति ॥

Pada Paata

प्राणमिति प्र - अनम् । एव । प्रथमेन । अस्पृणुत । अपानमित्यप - अनम् । द्वितीयेन ।
आत्मानम् । तृतीयेन । आत्मस्परंणा इत्योऽत्म - स्परंणाः । वै । एते । यजमानस्य । गृह्यन्ते
। यत् । मरुत्वतीयाः । प्राणमिति प्र - अनम् । एव । प्रथमेन । स्पृणुते । अपानमित्यप-अनम्
। द्वितीयेन । आत्मानम् । तृतीयेन । इन्द्रः । वृत्रम् । अहन् । तम् । देवाः । अब्रुवन्
। महान् । वै । अयम् । अभूत् । यः । वृत्रम् । अवधीत् । इति । तत् । महेन्द्रस्येति
महा - इन्द्रस्य । महेन्द्रत्वमिति महेन्द्र - त्वम् । सः । एतम् । माहेन्द्रमिति माहा - इन्द्रम्
। उद्गारमित्युत् - हारम् । उदिति । अहरत् । वृत्रम् । हत्वा । अन्यासु । देवतासु () ।
अधीति । यत् । माहेन्द्र इति माहा - इन्द्रः । गृह्यते । उद्गारमित्युत् - हारम् । एव । तम्
। यजमानः । उदिति । हरते । अन्यासु । प्रजास्विति प्र-जासु । अधीति । शुक्रपात्रेणेति
शुक्र - पात्रेण । गृह्णाति । यजमानदेवत्यं इति यजमान - देवत्यः । वै । माहेन्द्र इति माहा -

इन्द्रः । तेजः । शुक्रः । यत् । माहेन्द्रमिति माहा - इन्द्रम् । शुक्रपात्रेणेति शुक्र - पात्रेण ।
गृह्णाति । यजमाने । एव । तेजः । दधाति ॥

TS 6.5.6.1

TS 6.5.6.1

Samhita Paata

अदितिः पुत्रकामा साद्ध्येभ्यो देवेभ्यो ब्रह्मौदनमपचत् तस्या उच्छेषणमददुस्तत् प्राश्नाथ सा
रेतोऽधत्त तस्यै चत्वार आदित्या अजायन्त सा द्वितीयमपचत् साऽमन्यतोच्छेषणान्म इमेऽज्ञत् यदग्रे
प्राशिष्यामीतो मे वसीयाऽसो जनिष्यन्त इति साऽग्रे प्राश्नाथ सा रेतोऽधत्त तस्यै व्यृद्धमाण्डमजायत्
साऽऽदित्येभ्य एव- []

Pada Paata

अदितिः । पुत्रकामेति पुत्र - कामा । साद्ध्येभ्यः । देवेभ्यः । ब्रह्मौदनमिति ब्रह्म - ओदनम् ।
अपचत् । तस्यै । उच्छेषणमित्युत्-शेषणम् । अदुदुः । तत् । प्रेति । अश्नात् । सा । रेतः
। अधत्त । तस्यै । चत्वारः । आदित्याः । अजायन्त । सा । द्वितीयम् । अपचत् । सा ।
अमन्यत् । उच्छेषणादित्युत् - शेषणात् । मे । इमे । अज्ञत् । यत् । अग्रे । प्राशिष्यामीति
प्र - अशिष्यामि । इतः । मे । वसीयाऽसः । जनिष्यन्ते । इति । सा । अग्रे । प्रेति ।
अश्नात् । सा । रेतः । अधत्त । तस्यै । व्यृद्धमिति वि - ऋद्धम् । आण्डम् । अजायत् ।
सा । आदित्येभ्यः । एव ।

TS 6.5.6.2

TS 6.5.6.2

Samhita Paata

तृतीयमपचद्-भोगाय म इदं श्रान्तमस्त्विति तैऽब्रुवन् वरं वृणामहे योऽतो जायाता अस्माकं स
एकोऽसृष्टौऽस्य प्रजायामृद्ध्याता अस्माकं भोगाय भवादिति ततो विवस्वानादित्योऽजायत तस्य
वा इयं प्रजा यन्मनुष्यास्तास्वेकं एवर्द्धो यो यजते स देवानां भोगाय भवति देवा वै यज्ञा- []

Pada Paata

तृतीयम् । अपचत् । भोगाय । मे । इदम् । श्रान्तम् । अस्तु । इति । ते । अब्रुवन् ।
वरम् । वृणामहे । यः । अतः । जायातै । अस्माकम् । सः । एकः । असत् । यः ।
अस्य । प्रजायामिति प्र - जायाम् । ऋद्ध्यातै । अस्माकम् । भोगाय । भवात् । इति ।
ततः । विवस्वान् । आदित्यः । अजायत । तस्य । वै । इयम् । प्रजेति प्र - जा । यत्
। मनुष्याः । तासु । एकः । एव । ऋद्धः । यः । यजते । सः । देवानाम् । भोगाय ।
भवति । देवाः । वै । यज्ञात् ।

TS 6.5.6.3

TS 6.5.6.3

Samhita Paata

-द्रुद्र-मन्तरायन्थ स आदित्यान्वाक्रमत् ते द्विदेवत्यान् प्रापद्यन्त तान् न प्रति प्रायच्छन् तस्मादपि वद्धयं प्रपन्नं न प्रति प्रयच्छन्ति तस्माद् द्विदेवत्यैभ्य आदित्यो निर्गृह्यते यदुच्छेषणा-दजायन्त तस्मादुच्छेषणाद्-गृह्यते तिसृभिर्, ऋग्भिर्गृह्णाति माता पिता पुत्रस्तदेव तन्मिथुनमुल्बं गर्भो जरायु तदेव तन्- []

Pada Paata

रुद्रम् । अन्तः । आयन् । सः । आदित्यान् । अन्वाक्रमतेत्यनु - आक्रमत । ते । द्विदेवत्यानिति द्वि - देवत्यान् । प्रेति । अपद्यन्त । तान् । न । प्रति । प्रेति । अयच्छन् । तस्मात् । अपीति । वद्धयम् । प्रपन्नमिति प्र - पन्नम् । न । प्रति । प्रेति । यच्छन्ति । तस्मात् । द्विदेवत्यैभ्य इति द्वि - देवत्यैभ्यः । आदित्यः । निरिति । गृह्यते । यत् । उच्छेषणादित्युत् - शेषणात् । अजायन्त । तस्मात् । उच्छेषणादित्युत् - शेषणात् । गृह्यते । तिसृभिरिति तिसृ - भिः । ऋग्भिरित्यृक् - भिः । गृह्णाति । माता । पिता । पुत्रः । तत् । एव । तत् । मिथुनम् । उल्बम् । गर्भः । जरायु । तत् । एव । तत् ।

TS 6.5.6.4

TS 6.5.6.4

Samhita Paata

-मि॒थुनं॑ प॒शवो॑ वा ए॒ते यदा॑दि॒त्य ऊ॒र्ग॒र्ध॒धिं दु॒द्धा म॑द्व॒य॒तः श्री॑णा॒त्यूर्ज॑मे॒व प॑शू॒नां म॑द्व॒य॒तो द॑धाति
शृ॒तात॑ङ्क्ये॒न मे॑द्व॒य॒त्वाय॑ तस्मा॑दा॒मा प॒क्कं दु॑हे प॒शवो॑ वा ए॒ते यदा॑दि॒त्यः प॑रि॒श्रित्य॑ गृ॒ह्णाति॑ प्र॒तिरु॑द्व॒यैवा॒स्मै
प॒शून् गृ॑ह्णाति प॒शवो॑ वा ए॒ते यदा॑दि॒त्य ए॒ष रु॒द्रो यद॑ग्निः प॑रि॒श्रित्य॑ गृ॒ह्णाति॑ रु॒द्रादे॒व प॑शू॒न्तर्द॑धा- []

Pada Paata

मि॒थुन॑म् । प॒शवः॑ । वै । ए॒ते । यत् । आ॒दि॒त्यः । ऊ॒र्क । द॒धि । दु॒द्धा । म॑द्व॒य॒तः ।
श्री॑णा॒ति । ऊ॒र्ज॑म् । ए॒व । प॒शूना॑म् । म॑द्व॒य॒तः । द॒धाति॑ । शृ॒तात॑ङ्क्ये॒नेति॑ शृ॒त - आ॒त॑ङ्क्ये॒न
। मे॑द्व॒य॒त्वायेति॑ मे॑द्व॒य - त्वाय॑ । तस्मा॑त् । आ॒मा । प॒क्कम् । दु॑हे । प॒शवः॑ । वै । ए॒ते ।
यत् । आ॒दि॒त्यः । प॑रि॒श्रित्येति॑ परि - श्रित्य॑ । गृ॒ह्णाति॑ । प्र॒तिरु॑द्व॒येति॑ प्रति - रु॑द्व॒य । ए॒व
। अ॒स्मै । प॒शून् । गृ॑ह्णाति । प॒शवः॑ । वै । ए॒ते । यत् । आ॒दि॒त्यः । ए॒षः । रु॒द्रः ।
यत् । अ॒ग्निः । प॑रि॒श्रित्येति॑ परि - श्रित्य॑ । गृ॒ह्णाति॑ । रु॒द्रात् । ए॒व । प॒शून् । अ॒न्तः । द॒धाति॑ ।

TS 6.5.6.5

TS 6.5.6.5

Samhita Paata

-त्येष वै विवस्वानादित्यो यदुपाः शुसवंः स एतमेव सोमपीथं परि शय आ तृतीयसवनाद्-विवस्व
आदित्यैष ते सोमपीथ इत्याह विवस्वन्तमेवाऽऽदित्यः सोमपीथेन समर्द्धयति या दिव्या वृष्टिस्तया
त्वा श्रीणामीति वृष्टिकामस्य श्रीणीयाद्-वृष्टिमेवाव रुन्धे यदि ताजक् प्रस्कन्देद्-वरः षुकः पर्जन्यः
स्याद्यदि चिरमवरः षुको न () सादयत्यसन्नाद्धि प्रजाः प्रजायन्ते नानु वषट् करोति यदनुवषट्कुर्याद्
-रुद्रं प्रजा अन्ववसृजेन्न हुत्वान्वीक्षेत यदन्वीक्षेत चक्षुरस्य प्रमायुकः स्यात् तस्मान्नान्वीक्ष्यः ॥

Pada Paata

एषः । वै । विवस्वान् । आदित्यः । यत् । उपाः शुसवं इत्युपाः शु - सवंः । सः ।
एतम् । एव । सोमपीथमिति सोम - पीथम् । परीति । शये । एति । तृतीयसवनादिति
तृतीय-सवनात् । विवस्वः । आदित्य । एषः । ते । सोमपीथ इति सोम - पीथः । इति ।
आह । विवस्वन्तम् । एव । आदित्यम् । सोमपीथेनेति सोम - पीथेन । समिति । अर्द्धयति
। या । दिव्या । वृष्टिः । तया । त्वा । श्रीणामि । इति । वृष्टिकामस्येति वृष्टि - कामस्य ।
श्रीणीयात् । वृष्टिम् । एव । अवेति । रुन्धे । यदि । ताजक् । प्रस्कन्देदिति प्र - स्कन्देत् ।
वरः षुकः । पर्जन्यः । स्यात् । यदि । चिरम् । अवरः षुकः । न () । सादयति । असन्नात्
। हि । प्रजा इति प्र - जाः । प्रजायन्ते इति प्र - जायन्ते । न । अन्विति । वषट् । करोति
। यत् । अनुवषट्कुर्यादित्यनु - वषट्कुर्यात् । रुद्रम् । प्रजा इति प्र - जाः । अन्ववसृजेदित्यनु
- अवसृजेत् । न । हुत्वा । अन्विति । ईक्षेत । यत् । अन्वीक्षेतेत्यनु - ईक्षेत । चक्षुः ।
अस्य । प्रमायुकमिति प्र - मायुकम् । स्यात् । तस्मात् । न । अन्वीक्ष्य इत्यनु - ईक्ष्यः ॥

TS 6.5.7.1**TS 6.5.7.1****Samhita Paata**

अ॒न्त॒र्या॒म॒पा॒त्रेण॑ सा॒वि॒त्रम॑ग्र॒य॒णाद्-गृ॒ह्णाति॑ प्र॒जाप॑ति॒र्वा ए॒ष यदा॑ग्र॒य॒णः प्र॒जानां॑ प्र॒जन॑नाय॒ न सा॑द॒य॒त्यस॑न्ना॒द्धि
प्र॒जाः प्र॒जाय॑न्ते॒ नानु॑ वषट् करोति॒ यद॑नुवषट्कुर्याद्-रु॒द्रं प्र॒जा अ॒न्वव॑सृजेदेष॒ वै गा॑य॒त्रो दे॒वानां॑ य॒थ
स॒वि॒तैष॑ गा॒य॒त्रियै॑ लो॒के गृ॒ह्यते॑ यदा॑ग्र॒य॒णो यद॑न्त॒र्याम॒पा॒त्रेण॑ सा॒वि॒त्रम॑ग्र॒य॒णाद्-गृ॒ह्णाति॑ स्वादे॒वैनं॑
यो॒नेर्नि॒र्गृ॒ह्णाति॑ वि॒श्वे- []

Pada Paata

अ॒न्त॒र्या॒म॒पा॒त्रेणे॒त्यन्त॑र्याम - पा॒त्रेण॑ । सा॒वि॒त्रम् । आ॒ग्र॒य॒णात् । गृ॒ह्णाति॑ । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा-प॒तिः
। वै । ए॒षः । यत् । आ॒ग्र॒य॒णः । प्र॒जाना॑मिति॒ प्र - जाना॑म् । प्र॒जन॑नायेति॒ प्र - जन॑नाय । न ।
सा॒द॒य॒ति । अस॑न्नात् । हि । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्र॒जाय॑न्त॒ इति॑ प्र - जाय॑न्ते । न । अ॒न्विति॑
। वषट् । करो॑ति । यत् । अ॒नुव॑षट्कुर्यादित्य॑नु - व॒षट्कुर्यात् । रु॒द्रम् । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः ।
अ॒न्वव॑सृजेदित्य॑नु - अव॑सृजेत् । ए॒षः । वै । गा॒य॒त्रः । दे॒वानां॑ । यत् । स॒वि॒ता । ए॒षः ।
गा॒य॒त्रियै॑ । लो॒के । गृ॒ह्यते॑ । यत् । आ॒ग्र॒य॒णः । यत् । अ॒न्त॒र्या॒म॒पा॒त्रेणे॒त्यन्त॑र्याम - पा॒त्रेण॑ ।
सा॒वि॒त्रम् । आ॒ग्र॒य॒णात् । गृ॒ह्णाति॑ । स्वात् । ए॒व । ए॒नम् । यो॒नेः । नि॒रिति॑ । गृ॒ह्णाति॑ । वि॒श्वे ।

TS 6.5.7.2

TS 6.5.7.2

Samhita Paata

दे॒वास्तृ॒तीयः॑ स॒र्व॒नं॑ नोद॑यच्छन् ते स॒वितारं॑ प्रा॒तस्स॒व॒नभा॑गः सन्तं॑ तृ॒तीयस॒व॒नम॒भि पर्य॑णयन्
ततो॒ वै ते तृ॒तीयः॑ स॒र्व॒नमु॑दयच्छन्. यत् तृ॒तीयस॒व॒ने सा॑वि॒त्रो गृ॒ह्यते॑ तृ॒तीयस्य॑ स॒र्व॒नस्यो॑द्य॒त्यै
स॒वितृ॒पात्रे॑ण॒ वैश्व॑दे॒वं क॒लशा॑द्-गृ॒ह्णाति॑ वैश्व॑दे॒व्यो वै प्र॒जा वैश्व॑दे॒वः क॒लशः॑ स॒विता॑ प्र॒स॒वाना॑मी॒शे
यथ् स॒वितृ॒पात्रे॑ण॒ वैश्व॑दे॒वं क॒लशा॑द्-गृ॒ह्णाति॑ स॒वितृ॒प्र॒सूत॑ ए॒वास्मै॑ प्र॒जाः प्र- []

Pada Paata

दे॒वाः । तृ॒तीयम् । स॒र्व॒नम् । न । उ॒दि॒ति । अ॒य॒च्छन् । ते । स॒वि॒तारम् । प्रा॒तस्स॒व॒नभा॑गमि॒ति
प्रा॒तस्स॒व॒न - भा॑गम् । सन्तम् । तृ॒तीयस॒व॒नमि॒ति तृ॒तीय-स॒व॒नम् । अ॒भि । परी॒ति । अ॒न॒य॒न्
। ततः॑ । वै । ते । तृ॒तीयम् । स॒र्व॒नम् । उ॒दि॒ति । अ॒य॒च्छन् । यत् । तृ॒तीयस॒व॒न इति॑
तृ॒तीय - स॒व॒ने । सा॒वि॒त्रः । गृ॒ह्यते॑ । तृ॒तीयस्य॑ । स॒र्व॒नस्य॑ । उ॒द्य॒त्या इत्यु॒त् - य॒त्यै ।
स॒वि॒तृ॒पात्रे॑णेति॑ स॒वि॒तृ-पा॒त्रेण॑ । वैश्व॑दे॒वमि॒ति वैश्व॑ - दे॒वम् । क॒लशा॑त् । गृ॒ह्णाति॑ । वैश्व॑दे॒व्य
इति॑ वैश्व॑ - दे॒व्यः । वै । प्र॒जा इति॑ प्र॒जाः । वैश्व॑दे॒व इति॑ वैश्व॑-दे॒वः । क॒लशः॑ । स॒वि॒ता ।
प्र॒स॒वाना॑मि॒ति प्र - स॒वाना॑म् । ई॒शे । यत् । स॒वि॒तृ॒पात्रे॑णेति॑ स॒वि॒तृ - पा॒त्रेण॑ । वैश्व॑दे॒वमि॒ति
वैश्व॑ - दे॒वम् । क॒लशा॑त् । गृ॒ह्णाति॑ । स॒वि॒तृ॒प्र॒सूत॑ इति॑ स॒वि॒तृ - प्र॒सूतः॑ । ए॒व । अ॒स्मै । प्र॒जा
इति॑ प्र - जाः । प्रेति॑ ।

TS 6.5.7.3**TS 6.5.7.3****Samhita Paata**

ज॒नय॑ति॒ सोमे॑ सोमं॑म॒भि गृ॑हाति॒ रेतं॑ ए॒व तद्-द॑धाति॒ सु॒शर्मा॑ऽसि॒ सुप्र॑तिष्ठा॒न इत्या॑ह॒ सोमे॑ हि
 सोमं॑म॒भिगृ॑हाति॒ प्रति॑ष्ठित्या॒ एत॑स्मिन् वा अपि॒ ग्रहे॑ म॒नुष्यै॑भ्यो दे॒वेभ्यः॑ पि॒तृभ्यः॑ क्रियते॒ सु॒शर्मा॑ऽसि
 सुप्र॑तिष्ठा॒न इत्या॑ह म॒नुष्यै॑भ्य ए॒वैतेन॑ करोति बृ॒हदि॑त्या॒ह दे॒वेभ्यः॑ ए॒वैतेन॑ करोति न॒म इत्या॑ह पि॒तृभ्यः॑
 ए॒वैतेन॑ करोत्ये () ताव॑न्ती॒ वै दे॒वता॑स्ताभ्य॑ ए॒वैन॑ सर्वा॑भ्यो गृ॒हात्ये॑ष ते योनि॑र्वि॒श्वेभ्य॑स्त्वा दे॒वेभ्यः॑
 इत्या॑ह वैश्व॑दे॒वो ह्येषः॑ ॥

Pada Paata

ज॒नय॑ति । सोमे॑ । सोमं॑म् । अ॒भीति॑ । गृ॒हाति॑ । रेतः॑ । ए॒व । तद् । द॒धाति॑ । सु॒शर्मेति॑
 सु - शर्मा॑ । अ॒सि । सुप्र॑तिष्ठा॒न इति॑ सु - प्र॒तिष्ठा॒नः । इति॑ । आ॒ह । सोमे॑ । हि ।
 सोमं॑म् । अ॒भिगृ॑हातीत्य॑भि - गृ॒हाति॑ । प्रति॑ष्ठित्या॒ इति॑ प्रति॑ - स्थि॒त्यै । एत॑स्मिन् । वै ।
 अपी॑ति । ग्रहे॑ । म॒नुष्यै॑भ्यः । दे॒वेभ्यः॑ । पि॒तृभ्यः॑ इति॑ पि॒तृ - भ्यः । क्रि॒यते॑ । सु॒शर्मेति॑
 सु - शर्मा॑ । अ॒सि । सुप्र॑तिष्ठा॒न इति॑ सु - प्र॒तिष्ठा॒नः । इति॑ । आ॒ह । म॒नुष्यै॑भ्यः ।
 ए॒व । ए॒तेन॑ । क॒रोति॑ । बृ॒हत् । इति॑ । आ॒ह । दे॒वेभ्यः॑ । ए॒व । ए॒तेन॑ । क॒रोति॑
 । न॒मः । इति॑ । आ॒ह । पि॒तृभ्यः॑ इति॑ पि॒तृ - भ्यः । ए॒व । ए॒तेन॑ । क॒रोति॑ () ।
 एता॑वन्तीः । वै । दे॒वताः॑ । ताभ्यः॑ । ए॒व । ए॒नम् । सर्वा॑भ्यः । गृ॒हाति॑ । ए॒षः । ते ।
 योनिः॑ । वि॒श्वेभ्यः॑ । त्वा । दे॒वेभ्यः॑ । इति॑ । आ॒ह । वैश्व॑दे॒व इति॑ वैश्व - दे॒वः । हि । ए॒षः ॥

TS 6.5.8.1

TS 6.5.8.1

Samhita Paata

प्रा॒णो वा ए॒ष यदु॑पा॒शु-र्यदु॑पा॒शुपा॒त्रेण॑ प्रथ॒मश्चो॑त्त॒मश्च॒ ग्रहौ॑ गृ॒ह्येते॑ प्रा॒णमे॒वानु॑ प्र॒यन्ति॑ प्रा॒णम॒नूद्य॑न्ति
प्र॒जाप॑ति॒र्वा ए॒ष यदी॑ग्र॒यणः॑ प्रा॒ण उ॑पा॒शुः प॒त्नीः॑ प्र॒जाः प्र॒ ज॑न॒यन्ति॑ यदु॑पा॒शुपा॒त्रेण॑ पा॒त्नीव॑त॒मा॑ग्र॒यणाद्-
गृ॒ह्णाति॑ प्र॒जानां॑ प्र॒जन॑नाय॒ तस्मा॑त् प्रा॒णं प्र॒जा अनु॑ प्र॒ जा॑यन्ते दे॒वा वा इ॒त इ॒तः प॒त्नीः॑ सु॒वर्ग- []

Pada Paata

प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । वै । ए॒षः । यत् । उ॒पा॒शु॒रित्यु॑प-अ॒शुः । यत् । उ॒पा॒शु॒पा॒त्रेणे॑त्यु॒पा॒शु
- पा॒त्रेण॑ । प्रथ॒मः । च । उ॒त्त॒म इत्यु॑त् - त॒मः । च । ग्र॒हौ । गृ॒ह्येते॑ इति॑ । प्रा॒णमिति॑ प्र
- अ॒नम् । ए॒व । अ॒न्विति॑ । प्र॒यन्तीति॑ प्र - यन्ति॑ । प्रा॒णमिति॑ प्र - अ॒नम् । अनु॑ । उ॒दिति॑
। यन्ति॑ । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । वै । ए॒षः । यत् । आ॒ग्र॒यणः॑ । प्रा॒ण इति॑ प्र -
अ॒नः । उ॒पा॒शु॒रित्यु॑प-अ॒शुः । प॒त्नीः॑ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्रेति॑ । ज॒न॒यन्ति॑ । यत्
। उ॒पा॒शु॒पा॒त्रेणे॑त्यु॒पा॒शु - पा॒त्रेण॑ । पा॒त्नीव॑त॒मिति॑ पा॒त्नी - व॒तम् । आ॒ग्र॒यणा॑त् । गृ॒ह्णाति॑ ।
प्र॒जाना॑मिति॑ प्र - जाना॑म् । प्र॒जन॑नायेति॑ प्र - ज॒न॑नाय । तस्मा॑त् । प्रा॒णमिति॑ प्र - अ॒नम् । प्र॒जा
इति॑ प्र-जाः । अनु॑ । प्रेति॑ । जा॒यन्ते॑ । दे॒वाः । वै । इ॒त इ॒त इती॑तः - इ॒तः । प॒त्नीः॑ ।
सु॒वर्गमिति॑ सुवः-गम् ।

TS 6.5.8.2

TS 6.5.8.2

Samhita Paata

लोकमजिगाऽसुन् ते सुवर्गं लोकं न प्राजानन् त एतं पात्नीवतमपश्यन् तमगृह्णत ततो वै ते सुवर्गं लोकं प्राजानन् यत् पात्नीवतो गृह्यते सुवर्गस्य लोकस्य प्रज्ञात्यै स सोमो नातिष्ठत स्त्रीभ्यो गृह्यमाणस्तं घृतं वज्रं कृत्वाऽघ्नन् तं निरिन्द्रियं भूतमगृह्णन् तस्मात् स्त्रियो निरिन्द्रिया अदायादीरपि पापात् पुंस उपस्तितरं- []

Pada Paata

लोकम् । अजिगाऽसुन् । ते । सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम् । न । प्रेति । अजानन् । ते । एतम् । पात्नीवतमिति पात्नी - वतम् । अपश्यन् । तम् । अगृह्णत । ततः । वै । ते । सुवर्गमिति सुवः - गम् । लोकम् । प्रेति । अजानन् । यत् । पात्नीवत इति पात्नी - वतः । गृह्यते । सुवर्गसेति सुवः - गस्य । लोकस्य । प्रज्ञात्या इति प्र - ज्ञात्यै । सः । सोमः । न । अतिष्ठत । स्त्रीभ्यः । गृह्यमाणः । तम् । घृतम् । वज्रम् । कृत्वा । अघ्नन् । तम् । निरिन्द्रियमिति निः - इन्द्रियम् । भूतम् । अगृह्णन् । तस्मात् । स्त्रियः । निरिन्द्रिया इति निः-इन्द्रियाः । अदायादीरित्यदाय-अदीः । अपीति । पापात् । पुंसः । उपस्तितरमित्युपस्ति - तरम् ।

TS 6.5.8.3

TS 6.5.8.3

Samhita Paata

वदन्ति यद्-घृतेन पात्नीवतः श्रीणाति वज्रेणैवैनं वशे कृत्वा गृह्णा-त्युपयामगृहीतोऽसीत्याहेयं वा
उपयामस्तस्मादिमां प्रजा अनु प्र जायन्ते बृहस्पतिसुतस्य त इत्याह ब्रह्म वै देवानां बृहस्पतिर्ब्रह्मणैवास्मै
प्रजाः प्र जनयतीन्द्रो इत्याह रेतो वा इन्द्रो रेत एव तद्-दधातीन्द्रियाव इ- []

Pada Paata

वदन्ति । यत् । घृतेन । पात्नीवतमिति पात्नी - वतम् । श्रीणाति । वज्रेण । एव । एनम् ।
वशे । कृत्वा । गृह्णाति । उपयामगृहीत इत्युपयाम - गृहीतः । असि । इति । आह । इयम् ।
वै । उपयाम इत्युप - यामः । तस्मात् । इमाम् । प्रजा इति प्र - जाः । अनु । प्रेति । जायन्ते
। बृहस्पतिसुतस्येति बृहस्पति-सुतस्य । ते । इति । आह । ब्रह्म । वै । देवानाम् । बृहस्पतिः
। ब्रह्मणा । एव । अस्मै । प्रजा इति प्र - जाः । प्रेति । जनयति । इन्द्रो इति । इति ।
आह । रेतः । वै । इन्द्रोः । रेतः । एव । तत् । दधाति । इन्द्रियाव इतीन्द्रिय - वः । इति ।

TS 6.5.8.4

TS 6.5.8.4

Samhita Paata

-त्याह प्रजा वा इन्द्रियं प्रजा एवास्मै प्र जनयत्यग्ना(3) इत्याहाग्निर्वै रेतोधाः पत्नीव इत्याह मिथुनत्वाय सजूर्देवेन त्वष्टा सोमं पिबेत्याह त्वष्टा वै पशूनां मिथुनानां रूपकृद्-रूपमेव पशुषु दधाति देवा वै त्वष्टारमजिघासुन्थ स पत्नीः प्रापद्यत् तं न प्रति प्रायच्छन् तस्मादपि- []

Pada Paata

आह । प्रजा इति प्र - जाः । वै । इन्द्रियम् । प्रजा इति प्र-जाः । एव । अस्मै । प्रेति । जनयति । अग्ना(3) इ । इति । आह । अग्निः । वै । रेतोधा इति रेतः - धाः । पत्नीव इति पत्नी - वः । इति । आह । मिथुनत्वायेति मिथुन-त्वाय । सजूरिति स - जूः । देवेन । त्वष्टा । सोमम् । पिब । इति । आह । त्वष्टा । वै । पशूनाम् । मिथुनानाम् । रूपकृदिति रूप - कृत् । रूपम् । एव । पशुषु । दधाति । देवाः । वै । त्वष्टारम् । अजिघासुन् । सः । पत्नीः । प्रेति । अपद्यत् । तम् । न । प्रति । प्रेति । अयच्छन् । तस्मात् । अपीति ।

TS 6.5.8.5

TS 6.5.8.5

Samhita Paata

वद्धयं प्रपन्नं न प्रति प्रयच्छन्ति तस्मात् पात्नीवते त्वष्टेऽपि गृह्यते न सादयत्यसन्नाद्धि प्रजाः प्रजायन्ते नानु वषट् करोति यदनुवषट् कुर्याद्-रुद्रं प्रजा अन्ववसृजेद्-यन्नानुवषट्कुर्या-दशान्त-मग्नीथ सोमं भक्षयेदुपाश्वनु वषट् करोति न रुद्रं प्रजा अन्ववसृजति शान्तमग्नीथ सोमं भक्षयत्यग्नी-

नेष्टु॑रुप॒स्थ॒मा सी॒दु- []

Pada Paata

व॒द्ध्य॑म् । प्र॒प॒न्न॒मि॒ति॒ प्र - पु॒न्न॒म् । न । प्र॒ति॑ । प्रे॒ति॑ । य॒च्छ॒न्ति॑ । तस्मा॑त् । पा॒त्नी॒व॒त॒
इति॑ पा॒त्नी - व॒ते । त्व॒ष्ट्रे॑ । अ॒पी॒ति॑ । गृ॒ह्य॒ते॒ । न । सा॒द॒य॒ति॑ । अ॒स॒न्ना॒त् । हि । प्र॒जा॒
इति॑ प्र - जाः । प्र॒जा॒य॒न्तु॑ इति॑ प्र - जा॒य॒न्ते॑ । न । अ॒न्वि॒ति॑ । व॒ष॒ट् । क॒रो॒ति॑ । यत् ।
अ॒नु॒व॒ष॒ट्क॒र्या॑दि॒त्य॑नु - व॒ष॒ट्क॒र्या॑त् । रु॒द्र॒म् । प्र॒जा॒ इति॑ प्र - जाः । अ॒न्व॒व॒सृ॒जे॑दि॒त्य॑नु - अ॒व॒सृ॒जे॑त् ।
यत् । न । अ॒नु॒व॒ष॒ट्क॒र्या॑दि॒त्य॑नु-व॒ष॒ट्क॒र्या॑त् । अ॒श॑न्त॒म् । अ॒ग्नी॑दि॒त्य॑ग्नि॒-इत् । सोम॑म् । भ॒क्ष॒ये॒त् ।
। उ॒पा॒श्चि॒त्यु॒प - अ॒शु॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । व॒ष॒ट् । क॒रो॒ति॑ । न । रु॒द्र॒म् । प्र॒जा॒ इति॑ प्र - जाः
। अ॒न्व॒व॒सृ॒ज॒ती॒त्य॑नु - अ॒व॒सृ॒ज॒ति॑ । श॒ान्त॒म् । अ॒ग्नी॑दि॒त्य॑ग्नि॒ - इत् । सोम॑म् । भ॒क्ष॒य॒ति॑ ।
अ॒ग्नी॑दि॒त्य॑ग्नि॒ - इत् । नेष्टुः॑ । उ॒प॒स्थ॒मि॒त्यु॒प - स्थ॒म् । ए॒ति॑ । सी॒दु॒ ।

TS 6.5.8.6

TS 6.5.8.6

Samhita Paata

नेष्टुः॑ प॒त्नी॒-मु॒दा॒न॒ये॒त्या॑हा-ग्नी॒दे॒व नेष्ट॑रि॒ रे॒तो॒ दधा॑ति॒ नेष्टा॑ प॒त्न्या॑मु॒द्-गा॒त्रा सं ख्या॑पयति॒ प्र॒जाप॑ति॒र्वा
ए॒ष यदु॑द्गा॒ता प्र॒जानां॑ प्र॒ज॒न॒ना॒या॒प उ॒प प्र॒ वर्त॑यति॒ रे॒त ए॒व तथ् सि॑ञ्च॒त्यूरु॑णो॒प प्र॒ वर्त॑य॒त्यूरु॑णा॒ हि
रे॒तः सि॑च्यते॒ न॒ग्रं कृ॒त्यो-रु॑मु॒प प्र॒ वर्त॑यति॒ य॒दा हि न॒ग्र ऊ॒रु॒र्भव॑त्यथ॒ मिथु॑नी () भ॒व॒तोऽथ॑ रे॒तः
सि॑च्यतेऽथ॒ प्र॒जाः प्र॒ जा॑यन्ते ॥

Pada Paata

नेष्टः । पत्नीम् । उ॒दान॒येत्यु॑त् - आन॑य । इति॑ । अ॒ह् । अ॒ग्नी॒दित्या॑ग्नि॒-इत् । ए॒व । नेष्ट॑रि ।
 रेतः॑ । दधा॑ति । नेष्टा॑ । पत्न्या॑म् । उ॒द्गा॒त्रेत्यु॑त्-गा॒त्रा । समि॑ति । ख्या॒पय॑ति । प्र॒जाप॑तिरिति॑
 प्र॒जा-प॑तिः । वै । ए॒षः । यत् । उ॒द्गा॒त्रेत्यु॑त् - गा॒त्रा । प्र॒जाना॑मिति॑ प्र - जाना॑म् । प्र॒जन॑नायेति॑
 प्र - जन॑नाय । अ॒पः । उप॑ । प्रेति॑ । वर्त॑यति । रेतः॑ । ए॒व । तत् । सिञ्च॑ति । ऊ॒रुणा॑
 । उप॑ । प्रेति॑ । वर्त॑यति । ऊ॒रुणा॑ । हि । रेतः॑ । सि॒च्यते॑ । न॒ग्र॒ङ्कृत्येति॑ न॒ग्रम् - कृत्य॑
 । ऊ॒रुम् । उप॑ । प्रेति॑ । वर्त॑यति । य॒दा । हि । न॒ग्रः । ऊ॒रुः । भव॑ति । अथ॑ ।
 मि॒थुनी॑ () । भ॒वतः॑ । अथ॑ । रेतः॑ । सि॒च्यते॑ । अथ॑ । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प्रेति॑ । जा॒यन्ते॑ ॥

TS 6.5.9.1**TS 6.5.9.1****Samhita Paata**

इन्द्रो॑ वृ॒त्रम॑हन् तस्य॑ शी॒र्षक॑पा॒ल-मु॒दौ॒ञ्ज॒थ स द्रो॑ण॒क॒लशो॑ऽभवत् तस्मा॑त् सोमः॑ सम॑स्रव॒थ
 स हा॑रियो॒ज॒नोऽभव॑त् तं व्य॑चि॒कि॒त्स-ज्जु॒हवा॑नी(३) मा हौ॑षा(३)मि॒ति सो॑ऽम॒न्यत् यद्वो॑ष्याम्या॒मः
 हो॑ष्यामि॒ यन्न हो॑ष्यामि॒ यश्चे॑श॒सं के॑रिष्यामी॒ति तम॑द्वि॒यत् हो॒तुः सो॑ऽग्नि॒र॒ब्रवी॑न्न म॒य्यामः॑ हो॑ष्यसी॒ति
 तं धा॑नाभि॒रश्री॑णात्- []

Pada Paata

इन्द्रः । वृत्रम् । अहन् । तस्य । शीरूषकपालमिति शीरूष-कपालम् । उदिति । औब्जत् । सः । द्रोणकलश इति द्रोण-कलशः । अभवत् । तस्मात् । सोमः । समिति । अस्रवत् । सः । हारियोजन इति हारि - योजनः । अभवत् । तम् । वीति । अचिकिथ्सत् । जुहवानी(3) । मा । हौषा(3)म् । इति । सः । अमन्यत् । यत् । होष्यामि । आमम् । होष्यामि । यत् । न । होष्यामि । यज्ञवेशसमिति यज्ञ - वेशसम् । करिष्यामि । इति । तम् । अद्वियत् । होतुम् । सः । अग्निः । अब्रवीत् । न । मयि । आमम् । होष्यसि । इति । तम् । धानाभिः । अश्रीणात् ।

TS 6.5.9.2

TS 6.5.9.2

Samhita Paata

त२ शृतं भूतमजुहोद्-यद्धानाभिर्, हारियोजन२ श्रीणाति शृतत्वाय शृतमेवैनं भूतं जुहोति ब्रह्मीभिः श्रीणात्येतावती-रेवास्य-मुष्मिन् लोके कामदुघा भवन्त्यथो खल्वाहरेता वा इन्द्रस्य पृश्नयः कामदुघा यद्धारियोजनीरिति तस्माद्-ब्रह्मीभिः श्रीणीयाद्वस्सामे वा इन्द्रस्य हरी सोमपानौ तयोः परिधय आधानं यदप्रहृत्य परिधी-ञ्जुहुया-दुन्तराधानाभ्यां- []

Pada Paata

तम् । शृतम् । भूतम् । अजुहोत् । यत् । धानाभिः । हारियोजनमिति हारि - योजनम् । श्रीणाति । शृतत्वायेति शृत - त्वाय । शृतम् । एव । एनम् । भूतम् । जुहोति । ब्रह्मीभिः । श्रीणाति । एतावतीः । एव । अस्य । अमुष्मिन् । लोके । कामदुघा इति काम - दुघाः

। भवन्ति । अथो इति । खलु । आहुः । एताः । वै । इन्द्रस्य । पृश्नयः । कामदुघा
इति काम - दुघाः । यत् । हारियोजनीरिति हारि - योजनीः । इति । तस्मात् । बृहीभिः ।
श्रीणीयात् । ऋक्सामे इत्यृक् - सामे । वै । इन्द्रस्य । हरी इति । सोमपानाविति सोम -
पानौ । तयोः । परिधय इति परि - धयः । आधानमित्या - धानम् । यत् । अप्रहृत्येत्यप्र -
हृत्य । परिधीनिति परि - धीन् । जुहुयात् । अन्तराधानाभ्यामित्यन्तः-आधानाभ्याम् ।

TS 6.5.9.3

TS 6.5.9.3

Samhita Paata

घासं प्र यच्छेत् प्रहृत्य परिधीञ्जुहोति निराधानाभ्यामेव घासं प्र यच्छत्युन्नेता जुहोति यातयामेव
ह्येतर्ह्यद्वयुः स्वगाकृतो यदद्वयुर्जुहुयाद्-यथा विमुक्तं पुनर्युनक्ति तादृगेव तच्छीर-ष-न्नधिनिधाय जुहोति
शीर-षतो हि स समभवद्-विक्रम्य जुहोति विक्रम्य हीन्द्रो वृत्रमहन्थ समृद्धयै पशवो वै हारियोजनीर्यथ
संभिन्धादल्पा- []

Pada Paata

घासम् । प्रेति । यच्छेत् । प्रहृत्येति प्र - हृत्य । परिधीनिति परि - धीन् । जुहोति ।
निराधानाभ्यामिति निः - आधानाभ्याम् । एव । घासम् । प्रेति । यच्छति । उन्नेतेत्युत् - नेता
। जुहोति । यातयामेति यात - यामा । इव । हि । एतर्हि । अद्वयुः । स्वगाकृत इति
स्वगा-कृतः । यत् । अद्वयुः । जुहुयात् । यथा । विमुक्तमित् वि - मुक्तम् । पुनः । युनक्ति

। ता॒दृक् । ए॒व । तत् । शी॒रू॒षन् । अ॒धिनि॒धायेत्य॑धि - नि॒धाय॑ । जु॒होति॑ । शी॒रू॒षतः॑ । हि । सः । स॒मभ॑व॒दिति॑ सं - अ॒भ॒वत् । वि॒क्रम्येति॑ वि-क्रम्य॑ । जु॒होति॑ । वि॒क्रम्येति॑ वि - क्र॒म्य॑ । हि । इन्द्रः॑ । वृ॒त्रम् । अ॒हन् । स॒मृद्ध्या॑ इति॑ स॒म-ऋ॑द्ध्यै । प॒शवः॑ । वै । हा॒रियो॒जनी॑रिति॑ हा॒रि-यो॒जनीः॑ । यत् । स॒भिन्धा॑दिति॑ सं - भिन्धा॑त् । अ॒ल्पाः ।

TS 6.5.9.4

TS 6.5.9.4

Samhita Paata

ए॒नं प॒शवो॑ भु॒ञ्जन्त॑ उ॒प॒तिष्ठे॑रन् । य॒न्न स॑भिन्धा॒द्ब॒हव॑ ए॒नं प॒शवो॑ऽभु॒ञ्जन्त॑ उ॒प॒ तिष्ठे॑रन् म॒न॒सा॒ सं बा॑ध॒त उ॒भयं॑ क॒रोति॑ ब॒हव॑ ए॒वैनं॑ प॒शवो॑ भु॒ञ्जन्त॑ उ॒प॒ तिष्ठ॑न्त उ॒न्नेत॑र्यु॒प॒ह॒वमि॑च्छन्ते य ए॒व तत्र॑ सोम॒पी॒थस्तमे॒वाव॑ रु॒न्धत॑ उ॒त्तर॑वे॒द्यां नि॒व॒पति॑ प॒शवो॑ वा उ॒त्तर॑वे॒दिः प॒शवो॑ हा॒रियो॒जनीः॑ प॒शुष्वे॑व प॒शून् प्र॑ति॑ ष्ठा॒पय॑न्ति () ॥

Pada Paata

ए॒नम् । प॒शवः॑ । भु॒ञ्जन्तः॑ । उ॒पेति॑ । तिष्ठे॑रन् । यत् । न । स॒भिन्धा॑दिति॑ सं - भिन्धा॑त् । ब॒हवः॑ । ए॒नम् । प॒शवः॑ । अ॒भु॒ञ्जन्तः॑ । उ॒पेति॑ । तिष्ठे॑रन् । म॒न॒सा । स॒मिति॑ । बा॒ध॒ते । उ॒भय॑म् । क॒रोति॑ । ब॒हवः॑ । ए॒व । ए॒नम् । प॒शवः॑ । भु॒ञ्जन्तः॑ । उ॒पेति॑ । तिष्ठ॑न्ते । उ॒न्नेत॑रीत्यु॒त् - ने॒तरि॑ । उ॒प॒ह॒वमि॑त्यु॒प - ह॒वम् । इ॒च्छन्ते॑ । यः । ए॒व । तत्र॑ । सोम॒पी॒थ इति॑ सोम - पी॒थः । तम् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्ध॒ते । उ॒त्तर॑वे॒द्यामि॑त्यु॒त्तर - वे॒द्याम् । नी॒ति ।

वृ॒प॒ति॒ । प॒श॒वः॑ । वै । उ॒त्त॒र॒वे॒दि॒रि॒त्यु॒त्त॒र - वे॒दिः॑ । प॒श॒वः॑ । ह॒रि॒यो॒ज॒नी॒रि॒तिं॑ ह॒रि - यो॒ज॒नीः॑
। प॒शु॒षु॑ । ए॒व । प॒शून् । प्र॒ती॒तिं॑ । स्था॒प॒य॒न्ति॑ () ॥

TS 6.5.10.1

TS 6.5.10.1

Samhita Paata

ग्र॒हान्॒ वा अ॒नु प्र॒जाः प॒श॒वः प्र जा॑यन्त उपा॑श्चन्तर्या॒माव॑जावयः शु॒क्राम॑न्थिनौ पुरु॑षा ऋ॒तु॒ग्र॒हा॒-
नेक॑शफा आदित्यग्र॒हं गा॒वं आ॒दि॒त्य॒ग्र॒हो भू॒यि॑ष्ठाभिः ऋ॒ग्भि॒र्गृ॒ह्य॒ते तस्मा॑द्-गा॒वं प॒शूनां॑ भू॒यि॑ष्ठा
यत् त्रि॒रु॒पा॑श् शु॒हस्ते॑न वि॒गृ॒ह्णा॒ति तस्मा॑द् द्वौ त्री॒न॒जा ज॒नय॑त्यथाव॒यो भू॒य॑सीः पि॒ता वा ए॒ष
यदा॑ग्र॒य॒णः पु॒त्रः क॒लशो॑ यदा॑ग्र॒य॒ण उ॒प॒द॒स्ये॒त् क॒लशा॑द्-गृ॒ह्णी॒याद्-यथा॑ पि॒ता- []

Pada Paata

ग्र॒हान् । वै । अ॒न्वि॒तिं । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । प॒श॒वः । प्रे॒तिं । जा॒य॒न्ते । उ॒पा॑श्चन्तर्या॒मावि॑त्युपा॑श्
- अ॒न्तर्या॑मौ । अ॒जा॒व॒य इत्य॑जा - अ॒व॒यः । शु॒क्राम॑न्थिना॒वि॒तिं शु॒क्रा - म॒न्थि॒नौ । पुरु॑षाः ।
ऋ॒तु॒ग्र॒हानि॑त्यु॒तु - ग्र॒हान् । ए॒क॒श॒फा इत्ये॑क - श॒फाः । आ॒दि॒त्य॒ग्र॒हमि॑त्या॒दि॒त्य - ग्र॒हम् । गा॒वं
। आ॒दि॒त्य॒ग्र॒ह इत्या॑दि॒त्य - ग्र॒हः । भू॒यि॑ष्ठाभिः । ऋ॒ग्भि॒रि॒त्यु॒क्-भिः । गृ॒ह्य॒ते । तस्मा॑त् ।
गा॒वं । प॒शूना॑म् । भू॒यि॑ष्ठाः । यत् । त्रिः । उ॒पा॑श्शु॒मि॒त्यु॒प - अ॒शुम् । हस्ते॑न । वि॒गृ॒ह्णा॒तीति॑
वि - गृ॒ह्णा॒ति । तस्मा॑त् । द्वौ । त्रीन् । अ॒जा । ज॒नय॑ति । अथ॑ । अ॒व॒यः । भू॒य॑सीः । पि॒ता
। वै । ए॒षः । यत् । आ॒ग्र॒य॒णः । पु॒त्रः । क॒लशः॑ । यत् । आ॒ग्र॒य॒णः । उ॒प॒द॒स्ये॒दि॒त्यु॒प -

दस्यै॑त् । क॒लशो॑त् । गृ॒ह्णी॒यात् । यथा॑ । पि॒ता ।

TS 6.5.10.2

TS 6.5.10.2

Samhita Paata

पु॒त्रं क्षि॑त उ॒प॒धाव॑न्ति ता॒द्य॒गे॒व तद्य॑त् क॒लशं॑ उ॒प॒दस्ये॑-दा॒ग्र॒य॒णाद्-गृ॒ह्णी॒याद्-यथा॑ पु॒त्रः पि॒तरं॑ क्षि॑त
उ॒प॒धाव॑न्ति ता॒द्य॒गे॒व तदा॑त्मा वा ए॒ष य॒ज्ञस्य॑ यदा॑ग्र॒य॒णो यद्ग॑हो वा क॒लशो॑ वो॒प॒दस्ये॑-दा॒ग्र॒य॒णाद्-
गृ॒ह्णी॒याद्-आ॒त्मन॑ ए॒वाधि॑ य॒ज्ञं निष्क॑रोत्यवि॒ज्ञातो॑ वा ए॒ष गृ॒ह्यते॑ यदा॑ग्र॒य॒णः स्था॒ल्या गृ॒हाति॑ वा॒य॒व्ये॑न
जुहो॑ति तस्मा॑द्- []

Pada Paata

पु॒त्रम् । क्षि॑तः । उ॒प॒धाव॑न्तीत्यु॒प॒धाव॑न्ति । ता॒द्य॒क् । ए॒व । तत् । यत् । क॒लशः॑ ।
उ॒प॒दस्ये॑दित्यु॒प॒दस्यै॑त् । आ॒ग्र॒य॒णात् । गृ॒ह्णी॒यात् । यथा॑ । पु॒त्रः । पि॒तरं॑ । क्षि॑तः ।
उ॒प॒धाव॑न्तीत्यु॒प॒धाव॑न्ति । ता॒द्य॒क् । ए॒व । तत् । आ॒त्मा । वै । ए॒षः । य॒ज्ञस्य॑ । यत् ।
आ॒ग्र॒य॒णः । यत् । ग्र॑हः । वा । क॒लशः॑ । वा । उ॒प॒दस्ये॑दित्यु॒प॒दस्यै॑त् । आ॒ग्र॒य॒णात् ।
गृ॒ह्णी॒यात् । आ॒त्मनः॑ । ए॒व । अधी॑ति । य॒ज्ञम् । निरि॑ति । क॒रोति॑ । अवि॒ज्ञात॑ इत्यवि॑ - ज्ञा॒तः ।
वै । ए॒षः । गृ॒ह्यते॑ । यत् । आ॒ग्र॒य॒णः । स्था॒ल्या । गृ॒हाति॑ । वा॒य॒व्ये॑न । जुहो॑ति । तस्मा॑त् ।

TS 6.5.10.3**TS 6.5.10.3****Samhita Paata**

गर्भेणा विज्ञातेन ब्रह्महा ऽवभृथमव यन्ति परां स्थालीरस्यन्त्युद्वायव्यानि हरन्ति तस्मात् स्त्रियं
जातां परां ऽस्यन्त्युत् पुमांश् सः हरन्ति यत् पुरोरुचमाह यथा वस्यसे आहरति तादृगेव तद्-यद्-ग्रहं
गृह्णाति यथा वस्यसे आहत्य प्राऽऽहं तादृगेव तद्-यत् सादयति यथा वस्यसे उपनिधायां-पक्रामति
तादृगेव तद् य () द्वै यस्स्य साम्ना यजुषा क्रियते शिथिलं तद्-यद्-चा तद् दृढं पुरस्तादुपयामा
यजुषा गृह्यन्ते उपरिष्ठा-दुपयामा ऋचा यस्स्य धृत्यै ॥

Pada Paata

गर्भेण । अविज्ञातेनेत्यवि - ज्ञातेन । ब्रह्महेति ब्रह्म - हा । अवभृथमित्यव - भृथम् । अवेति ।
यन्ति । परेति । स्थालीः । अस्यन्ति । उदिति । वायव्यानि । हरन्ति । तस्मात् । स्त्रियम्
। जाताम् । परेति । अस्यन्ति । उदिति । पुमांश्सम् । हरन्ति । यत् । पुरोरुचमिति पुरः -
रुचम् । आह । यथा । वस्यसे । आहरतीत्यां-हरति । तादृक् । एव । तत् । यत् । ग्रहम्
। गृह्णाति । यथा । वस्यसे । आहत्येत्यां - हत्ये । प्रेति । आह । तादृक् । एव । तत् ।
यत् । सादयति । यथा । वस्यसे । उपनिधायेत्युप - निधाय । अपक्रामतीत्यप - क्रामति ।
तादृक् । एव । तत् । यत् () । वै । यस्स्य । साम्ना । यजुषा । क्रियते । शिथिलम् ।
तत् । यत् । ऋचा । तत् । दृढम् । पुरस्तादुपयामा इति पुरस्तात् - उपयामाः । यजुषा ।
गृह्यन्ते । उपरिष्ठादुपयामा इत्युपरिष्ठात् - उपयामाः । ऋचा । यस्स्य । धृत्यै ॥

TS 6.5.11.1

TS 6.5.11.1

Samhita Paata

प्रान्यानि पात्राणि युज्यन्ते नान्यानि यानि पराचीनानि प्रयुज्यन्तेऽमुमेव तैर्लोकमभि जयति पराडिव
ह्यसौ लोको यानि पुनःप्रयुज्यन्त इममेव तैर्लोकमभि जयति पुनः पुनरिव ह्ययं लोकः प्रान्यानि
पात्राणि युज्यन्ते नान्यानि यानि पराचीनानि प्रयुज्यन्ते तान्यन्वोषधयः परा भवन्ति यानि पुनः- []

Pada Paata

प्रेति । अन्यानि । पात्राणि । युज्यन्ते । न । अन्यानि । यानि । पराचीनानि । प्रयुज्यन्त
इति प्र - युज्यन्ते । अमुम् । एव । तैः । लोकम् । अभीति । जयति । पराड् । इव
। हि । असौ । लोकः । यानि । पुनः । प्रयुज्यन्त इति प्र - युज्यन्ते । इमम् । एव ।
तैः । लोकम् । अभीति । जयति । पुनःपुनरिति पुनः - पुनः । इव । हि । अयम् ।
लोकः । प्रेति । अन्यानि । पात्राणि । युज्यन्ते । न । अन्यानि । यानि । पराचीनानि ।
प्रयुज्यन्त इति प्र - युज्यन्ते । तानि । अन्विति । ओषधयः । परेति । भवन्ति । यानि । पुनः ।

TS 6.5.11.2

TS 6.5.11.2

Samhita Paata

प्रयुज्यन्ते तान्यन्वोषधयः पुनरा भवन्ति प्रान्यानि पात्राणि युज्यन्ते नान्यानि यानि पराचीनानि
 प्रयुज्यन्ते तान्यन्वारण्याः पशवोऽरण्यमपं यन्ति यानि पुनः प्रयुज्यन्ते तान्यनु ग्राम्याः पशवो
 ग्राममुपावयन्ति यो वै ग्रहाणां निदानं वेदं निदानवान् भवत्याज्यमित्युक्थं तद्वै ग्रहाणां निदानं
 यदुपाशु शंसति त- []

Pada Paata

प्रयुज्यन्त इति प्र - युज्यन्ते । तानि । अन्विति । ओषधयः । पुनः । एति । भवन्ति
 । प्रेति । अन्यानि । पात्राणि । युज्यन्ते । न । अन्यानि । यानि । पराचीनानि ।
 प्रयुज्यन्त इति प्र-युज्यन्ते । तानि । अन्विति । आरण्याः । पशवः । अरण्यम् । अपेति
 । यन्ति । यानि । पुनः । प्रयुज्यन्त इति प्र - युज्यन्ते । तानि । अन्विति । ग्राम्याः ।
 पशवः । ग्रामम् । उपावयन्तीत्युप-अवयन्ति । यः । वै । ग्रहाणाम् । निदानमिति नि -
 दानम् । वेदं । निदानवानिति निदानं - वान् । भवति । आज्यम् । इति । उक्थम् । तत्
 । वै । ग्रहाणाम् । निदानमिति नि - दानम् । यत् । उपाश्वित्युप - अशु । शंसति । तत् ।

TS 6.5.11.3

TS 6.5.11.3

Samhita Paata

-दुपाश्वन्तर्यामयो-र्यदुच्चै-स्तदितरेषां ग्रहाणामेतद्वै ग्रहाणां निदानं य एवं वेदं निदानवान् भवति यो

वै ग्रहाणां मिथुनं वेद प्र प्रजया पशुभिर्मिथुनैर्जायते स्थालीभिर्न्ये ग्रहा गृह्यन्ते वायव्यैरन्य एतद्वै
ग्रहाणां मिथुनं य एवं वेद प्र प्रजया पशुभिर्मिथुनैर्जायत इन्द्रस्त्वष्टुः सोममभीषहाऽपिबथ स विष्वङ्-
[]

Pada Paata

उपाश्चन्तर्यामयोरित्युपाशु - अन्तर्यामयोः । यत् । उच्चैः । तत् । इतरेषाम् । ग्रहाणाम् ।
एतत् । वै । ग्रहाणाम् । निदानमिति नि - दानम् । यः । एवम् । वेद । निदानवानिति
निदानं - वान् । भवति । यः । वै । ग्रहाणाम् । मिथुनम् । वेद । प्रेति । प्रजयेति प्र -
जया । पशुभिरिति पशु - भिः । मिथुनैः । जायते । स्थालीभिः । अन्ये । ग्रहाः । गृह्यन्ते
। वायव्यैः । अन्ये । एतत् । वै । ग्रहाणाम् । मिथुनम् । यः । एवम् । वेद । प्रेति ।
प्रजयेति प्र - जया । पशुभिरिति पशु - भिः । मिथुनैः । जायते । इन्द्रः । त्वष्टुः । सोमम्
। अभीषहेत्यभि - सहा । अपिबत् । सः । विष्वङ् ।

TS 6.5.11.4

TS 6.5.11.4

Samhita Paata

व्याच्छ्वत्थ स आत्मन्नारमणं नाविन्दुत्थ स एताननुसवनं पुरोडाशानपश्यत् तान् निरवपत् तैर्वै स
आत्मन्नारमण-मकुरुत् तस्मादनुसवनं पुरोडाशा निरप्यन्ते तस्मादनुसवनं पुरोडाशानां प्राश्नीयादात्म-
न्नेवाऽऽरमणं कुरुते नैनः सोमोऽति पवते ब्रह्मवादिनो वदन्ति नर्चा न यजुषा पङ्क्तिरप्यतेऽथ किं

() य॒ज्ञस्य॑ पा॒ङ्क्त॒त्वमि॑ति॒ धा॒नाः क॑र॒म्भः प॑रि॒वा॒पः पु॑रो॒डाशः॑ प॒य॒स्यां तेन॑ प॒ङ्क्ति॑रा॒प्यते॑ तद्-य॒ज्ञस्य॑
पा॒ङ्क्त॒त्वं ॥

Pada Paata

वी॒तिं । आ॒च्छ॒त् । सः । आ॒त्मन् । आ॒रम॑ण॒मित्या॑ - रम॑णम् । न । अ॒वि॒न्द॒त् । सः । ए॒तान्
। अ॒नु॒स॒व॒न॒मित्य॑नु-स॒व॒नम् । पु॒रो॒डा॒शान् । अ॒प॒श्य॒त् । तान् । नि॒रि॒तिं । अ॒व॒प॒त् । तैः । वै
। सः । आ॒त्मन् । आ॒रम॑ण॒मित्या॑ - रम॑णम् । अ॒कुरु॒त् । तस्मा॑त् । अ॒नु॒स॒व॒न॒मित्य॑नु - स॒व॒नम्
। पु॒रो॒डा॒शाः । नि॒रि॒तिं । उ॒प्य॒न्ते । तस्मा॑त् । अ॒नु॒स॒व॒न॒मित्य॑नु - स॒व॒नम् । पु॒रो॒डा॒शाना॑म्
। प्रे॒तिं । अ॒श्री॒यात् । आ॒त्मन् । ए॒व । आ॒रम॑ण॒मित्या॑ - रम॑णम् । कुरु॒ते । न । ए॒नम् ।
सोमः॑ । अ॒ती॒तिं । प॒व॒ते । ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒न् इति॑ ब्रह्म - वा॒दि॒नः । व॒द॒न्ति । न । ऋ॒चा । न ।
य॒जु॒षा । प॒ङ्क्तिः॑ । आ॒प्य॒ते । अथ॑ । किम् () । य॒ज्ञस्य॑ । पा॒ङ्क्त॒त्वमि॑ति॒ पाङ्क॑ - त्वम् । इति॑
। धा॒नाः । क॑र॒म्भः । प॑रि॒वा॒प इति॑ परि - वा॒पः । पु॒रो॒डा॒शः । प॒य॒स्यां । तेन॑ । प॒ङ्क्तिः॑ ।
आ॒प्य॒ते । तत् । य॒ज्ञस्य॑ । पा॒ङ्क्त॒त्वमि॑ति॒ पाङ्क॑ - त्वम् ॥